

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ

Войчишина А.О.

студентка,

Науковий керівник: Демешко І.А.

викладач,

Олександрійський політехнічний коледж

СПІВУЧАСТЬ У ЗЛОЧИНІ

Метою вивчення даної роботи є дослідження ознак співучасті злочину, а саме об'єктивну та суб'єктивну, його учасників та їх відповідальності. Злочини вчиняються не лише поодиночі. В багатьох випадках в одному злочині беруть участь декілька осіб, які мають чіткі та скореговані дії для досягнення певного результату. Спільна участь у злочині становить більшу небезпеку, ніж виконання однією особою [2, ст. 218].

Співучасть у злочині – це умисна, спільна діяльність декількох осіб, які вчинили злочин [3].

Співучасть містить в собі дві ознаки: об'єктивну та суб'єктивну. Об'єктивна передбачає множинність учасників злочину, які досягли кримінального віку, а також містить такі елементи:

1. Злочин – результат загальної, спільної діяльності всіх співучасників, кожен із яких зробив свій внесок у його здійснення.

2. Спільність також передбачає, що наслідок який має результат є єдиним, неподільним для всіх співучасників, тому відповідальність несуть всі учасники, незалежно від їх ролі.

3. Спільність за співучасті означає між діями співучасників і злочином, який здійснив виконавець, існує причинний зв'язок причому опосередкований, бо загальний результат досягається лише свідомою діяльністю виконавця. Суб'єктивна містить лише умисну форму вини, що складається з єдності злочинного інтересу для всіх співучасників правопорушення, зацікавленості всіх осіб у вчиненні одного й того самого злочину, наявності умислу кожного із учасників, а також умисел, який втілює в себе інтелектуальні та вольові моменти. Інтелектуальний момент полягає в тому, що співучасник повинен мати інформацію про злочинні наміри виконавця, а вольовий – у бажанні настанні наслідків, тобто всі учасники бажують того результату, до якого прагне виконавець [5, ст. 95].

Співучасниками злочину є: виконавець, організатор, підбурювач та пособник. Виконавець – це особа, яка вчинила злочин. Вона повинна повністю або частково виконати дії, що входять до об'єктивної сторони складу злочину. При цьому така особа може використовувати для вчинення

злочинного задуму тварин, механізми чи технічні пристрої. Організатор – це особа, яка організувала вчинення злочину, керувала ним та його підготовкою, забезпечувала його фінансування. Організатор підбирає учасників злочину, розподіляє ролі між ними, розробляє план злочинної підготовки. Його діяльність – це прямий умисел. Умисел організатора злочину визначає:

1. Усвідомлення того, що злочин скоюється під його керівництвом.
2. Наявність небезпечних наслідків та бажання настання цих наслідків.

Підбурювач – це особа, яка погрозами, підкупом, примусом схилила іншу особу на вчинення злочину. Цей вид співучасників характеризується самостійними рисами, що унеможливають визнати підбурювача – організатором, пособником, виконавцем. Дії підбурювача – умисні, він завжди усвідомлює суспільно-небезпечний характер своїх дій і передбачає їх наслідки, дотримується настання злочинного результату, а також здійснює вплив на волю особи з метою схилення її до вчинення злочину. Пособник – це особа, яка порадами, вказівками, сприяла вчиненню злочину іншими співучасниками, а також особа, яка заздалегідь обіцяла переховати злочинця, знаряддя чи засоби вчинення злочину, сліди злочину, а також сприяла приховуванню злочину. За характером змісту вчинених пособником дій розрізняють: інтелектуальне пособництво – полягає в тому, що співучасник дає поради виконавцю, як краще здійснити злочин та надає йому відповідну інформацію, а також фізичне пособництво – надання засобів та усунення перешкод для здійснення злочину, допомагає виконавцю виконати об'єктивну сторону вчинення злочину. Наприклад, передача зброї для вбивства, усунення перешкод, які заважають здійснити злочин [4, ст. 288].

Кожен злочин має свою форму співучасті, який поділяється на просту і складну форму.

Форма співучасті – це об'єднання співучасників, які відрізняються характером своїх ролей, що вини виконують і за стійкістю суб'єктивних зв'язків між ними. Просте співвиконавство має місце там, де всі співучасники є виконавцями злочину, мають однорідну роль, але їх дії містять різний характер. Наприклад, один злочинець хоче вбити жертву, другий – відбирає у неї цінні речі, третій – відбирає її гаманець. Складне співвиконавство полягає у тому, що всі учасники мають різну роль, а також розподіляють обов'язки між собою. Існує чотири форми співвиконавства:

- 1) вчинення злочину групою осіб, а саме тоді, коли він вчинений спільно без попередньої змови між собою;
- 2) вчинення злочину за попередньої змовою, передбачає домовленість заздалегідь про здійснення злочину ще до його початку;
- 3) вчинення злочину організованою групою, а саме вважається вчиненим, якщо його у його організуванні або вчиненні брала участь декілька осіб, які утворили своє об'єднання;
- 4) вчинення злочину злочинною організацією, передбачає вчинення злочину стійким об'єднанням кількох осіб, члени якого утворили дану організацію для здійснення тяжких та особливо тяжких злочинів [1, ст. 135].

За здійсненням злочинів учасники несуть відповідальність. Покарання співучасників, що діють в злочинній групі чи організації, здійснюється відповідно:

1) організатор групи чи організації несе відповідальність за всі злочини, вчинені цими угрупованнями;

2) інші співучасники несуть відповідальність тільки за ті злочини, у яких брали участь;

3) класифікація дій всіх учасників настає відповідно до особливої частини КК, яка передбачає покарання для всіх учасників залежно від їх дій. Важливу роль у вирішенні відповідальності відіграє об'єктивна чи суб'єктивна ознака злочину, за допомогою якої визначають підвищену чи зменшену відповідальність злочину. Відповіді на ці питання закріплені в ч. 3 ст. 29 відповідно до якої: об'єктивні обставини (впливають на класифікацію злочину і визначають об'єктивну сторону його складу). Якщо ж співучасники не знали про наявність обставин, то вони не несуть відповідальності і не впливають на класифікацію злочину. Суб'єктивні ознаки злочину визначають класифікацію злочину (мотив), а також впливають на відповідальність інших співучасників, якщо їм було заздалегідь відомо про умови злочину. Якщо ж ці ознаки їм відомі не були, то вони не впливають на їх відповідальність [2, ст. 236].

З вище викладеного матеріалу, я можу зробити висновок по дослідженні даної роботи. Під час написання роботи мною було досліджено ознаки співучасті, форми співучасті та відповідальність учасників. У багатьох випадках в одному злочині беруть участь декілька осіб – це виконавець, організатор, підбурювач, пособник. Кожен з цих суб'єктів має своє визначення і кожен несе відповідальність, яка передбачена законодавством України.

Список використаних джерел:

1. Бажанов М.І., Сташис В.В., Тація В.Я. Кримінальне право України. Загальна частина. – Київ-Харків, 2001. – 416 с.
2. Бажанов М.І., Сташис В.В., Тація В.Я. Кримінальне право України. Загальна частина. – Київ, 2005. – 544 с.
3. Кримінальний кодекс України, 2017.
4. Митрофанов І.І. Загальна частина кримінального права України. – Одеса, 2015. – 576 с.
5. Селецький С.І. Кримінальне право України. Загальна частина. – Київ, 2008. – 248 с.